

POSUDEK vedoucího diplomové práce

Jméno studenta: **Bc. Jakub Kroulík**
Název diplomové práce: **Vývoj chápání sugesce v průběhu dějin**
Vedoucí: **Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, Ph.D.**
Odevzdání posudku: **září 2020**

Diplomová práce studenta Jakuba Kroulíka má jednu dominantní vlastnost: je to pokus o komplexní postižení problematiky sugesce. V této komplexnosti je její přednost a také její slabina.

Komplexností myslím to, že diplomová práce se alespoň okrajově zabývá vším, co se této problematiky dotýká: od psychologického vysvětlení sugesce přes historii chápání sugesce až ke způsobům společenské regulace záměrného využívání tohoto jevu a ke způsobům a institucím, jimiž se znalosti o sugesci a metody zacházení se sugescí předávají. Považuji tento komplexní přehled za unikátní (alespoň v rámci českého, málo rozvinutého diskursu), velmi pracný a zdařilý. Jev a jeho společenský kontext student navíc nejen popisoval, ale diskusi o něm významně obohatil (mám na mysli jeho pojetí sugesce jako dynamického („non-state“) procesu, jenž může být popsán jako cyklus). Tato část jeho diplomové práce by si zasloužila publikaci.

Snaha o komplexní postižení problematiky je ale zároveň příčinou velkých slabin diplomové práce. Především v tom, že text se nesetkává se všemi zvykovými kritérii toho, co považujeme za akademickou práci. Od diplomové práce bychom čekali soustředění na jeden úzce vymezený problém a potvrzení či vyvrácení teze, jež by jeho řešení posunula v akademickém bádání o krok kupředu. Nic takového v takto komplexním pojednání není a ani to nelze vyžadovat. Téma práce je široké tak, že v některých částech musí zůstat na povrchu (i tak je její rozsah několikanásobně větší, než je doporučovaný rozsah diplomové práce). A velkou slabinou této komplexnosti je také oborové zařazení: práci není možné bez velkých výhrad přiřadit ani do oboru psychologie náboženství, ani do historie medicíny ani do oboru religionistiky. To poslední je velmi nepříjemné, neboť práce je na religionistickém pracovišti obhajována. A zvláště nepříjemné je to, že religionistiky se týká také ono výše zmíněné povrchní zpracování.

Je ovšem pravda, že akademický deficit, vzniklý komplexností tématu, se student snažil vyvážit. Pracoval s velkým množstvím literatury a neváhal v tom „sestoupit“ i poměrně hluboko do historie (a pravděpodobně při tom odhalil plagiátorství jedné veřejně známé osobnosti), poctivě na tuto literaturu odkazoval, snažil se definovat pojmy a v duchu těchto definic je používat, sumu svých poznatků dokázal zpracovat v logické struktuře, pracoval metodicky (a svůj postup reflektoval), stanovil si cíle, které se snažil naplnit.

Na druhou stranu si od akademického úzu stále udržoval odstup a dal jasně najevo, že ho daleko více zajímá samotný předmět práce než způsob zpracování, jenž by měl vyhovět akademickým standardům a zvyklostem. V osobitém jazykovém stylu nedokázal a snad ani nechtěl odolat vyprávěcím, někdy dokonce humorným postupům (poznámka 50) a velmi osobitý je i jeho styl odkazování na zdroje a způsob uspořádání použité literatury. Toto osobité všudepřítomné vzdorování akademickému úzu je – podle mého názoru – ještě tolerovatelné, zvláště s přihlédnutím ke skutečnosti, že studentovy ambice se netýkají akademické, ale praktické sféry, v níž ostatně jako známý mentalista již vyniká. Hůře

se mi toleruje to, že svou osobitost projevila až téměř v obsesivní (obrazně řečeno) snaze vysvětlovat náboženské předpoklady, fenomény a vývojové tendence v duchu toho, jako by to byla rozumová či mravní selhání. V kontextu práce jsou například tvrzení o duši a vědomí na straně 58 nebo o snaze o zachování moci náboženských profesionálů na straně 127 apod. zbytečná a zavádějící. Také v tomto redukcionismu a nevyváženém postoji se projevují nedostatky studentovy religionistické průpravy. Jako kdyby zůstal zajat v pojetích přelomu 19. a 20. století nejen v případě bádání o sugesci (kde je to v podstatě oprávněné, protože – jak student sám uvedl – mnoho nového v tomto oboru poslední století nepřineslo), ale také v bádání o náboženství (kde je vývoj naopak převratný) a v jakémsi latentním antiklerikalismu.

Student předložil diplomovou práci podruhé. Tato verze je nesrovnatelně lepší i ve formální stránce, byť i tentokrát by se našly pravopisné chyby (naštěstí velmi výjimečně), chybějící odkazy na zdroje (v celé pasáži na str. 38), nedokončené výpovědi (poznámka 323) nebo chyby v číslování podkapitol (v 5. kapitole). V tak rozsáhlém textu jsou takové chyby samozřejmě nepříjemné, ale nikoli fatální.

Celkově: velmi oceňuji komplexní zpracování problematiky (byť s nutnými nedostatky, zmíněnými výše), studentův vlastní přínos (považuji ho za skutečně významný) a mimořádnou badatelskou píli a navrhuji klasifikaci stupněm „velmi dobře“.

Zdeněk Vojtíšek